

Nr 3 • 1951

Seg och Teknik

TIDSKRIFT FÖR JORDBRUKETS MEKANISERING

TEG och TEKNIK

Tidskrift för jordbrukets mekanisering

Utges av AB Farming, Nyköping.

Ansvaret utgivare: K. E. Högner.

JORDBRUKETS TRAKTORISERING som helhet en god affär

Av agr. lic. Sven Holmström.

Jordbrukets traktorisering har under de senare åren fortgått i en omfattning, som knappast någon tidigare skulle ha kunnat förut-sätta. Betydligt över 10.000 traktorer pr år har tillförts i medeltal under de senaste fyra åren. Rekordet nåddes under 1950, då Sveriges jordbrukare skaffade 12.490 nya traktorer. Under tiden 1929—1950 anskaffades till jordbruket enligt statistiken 68.455 traktorer. Av dessa inköp-tes emellertid inte mindre än 34.972 eller 61 % under de tre senaste åren (1948—1950). På tre år har alltså jordbruket anskaffat mera traktorer än tidigare under 28 år.

Traktoriseringen har i många hän-seenden omskapat jordbruksproduk-tionen

Redan de förut anförda siffror-na talar sitt tydliga språk om traktoriseringens omfattning. Frå-ga är likväl, om inte den verkliga innebörden av traktoriseringen — dess betydelse för jordbruket, dess omskapande inverkan på jord-bruksproduktionen och produk-tionsmetoderna m. m. — varit ännu mera djupgående än vad de nog så drastiska siffrorna sä-ger oss.

Traktoriseringen och den där-med förbundna mekaniseringen i övrigt har radikalt omgestaltat arbskraftsförbrukningen inom jordbruket. Den har skapat ökad trivsel och yrkesmedvetande inom jordbruket o. s. v. Hästbeståndet har minskats radikalt genom trak-

Agr. lic. Sven Holmström.

toriseringen — mähända en sak på gott och ont — som i varje fall i sin tur åstadkommit en högst betydande förändring i jordbru-kets produktionsvolym. Traktori-seringen har även skapat nya för-utsättningar och utgångslägen i vad gäller jordbrukets beroende av en eventuell avspärning från ut-riks handeln. Detta må antecknas som en ogymsam faktor, som dock med lämpliga beredskapsåtgärder bör kunna elimineras. Det får nämligen inte förglömmas, att traktorn i händelse av en avspär-ning inte enbart erbjuder nackde-lar. Det kan vara förenat med svårigheter att exempelvis tillräck-ligt hastigt övergå till gengasdrift, men traktorn hjälper delvis själv till att klara upp denna svårighet genom att i motsats till hästarna kunna köras praktiskt taget hur

många av dygnets timmar som helst. Detta gör att i ett kritiskt läge det nödvändigaste jordbruks-arbetet kan klaras med traktorer även långt innan flertalet av dessa hunnit förses med gengasaggregat.

Viktigast i raden av traktorise-ri-ngens verkningar är säkerligen den rent ekonomiska sidan. Vi skall återkomma härtill längre fram i denna artikel.

Traktoriseringen vinner terräng vid småbruket

De verkligt stora jordbruket är som bekant få till antalet i vårt land. Vi har sammanlagt 355.000 brukningsdelar med mera än 1 hektar åker, men endast 18.100 av dessa har mer än 30 hektar åker. Traktoriseringen vid dessa större brukningsdelar var säker-ligen till allra största delen ge-nomförd före den stora påspäd-ningen av nya traktorer under de senaste åren. Helt visst har åtskil-liga av de nya traktorerna under senare år gått till större gårdar, men detta har i stor omfattning skett på så sätt, att de äldre trak-torerna i stället vandrat ut till de mindre jordbruket. Det är sålun-da uppenbart, att det nu måste vara innehavare av de mindre jordbruket, som i stor omfatt-ning svarar för utökningen av traktorbeståndet. Även om vi går ner så långt som till storleksgrup-pen 20—30 hektar, finner vi en-dast 35.100 brukningsdelar med mera än 20 hektar åker och där-utöver. En jämförelse mellan den-na siffror och det nuvarande total-antalet traktorer i landet (ca:

forts. sid. 11.

Omslagsbilden: Segraren i Ferguson-tävlingen, Stig Svenson, gratuleras av dåvarande jordbruksministern Gunnar Sträng.

BURNA REDSKAP CONTRA BOGSERADE

Efterkrigstidens mekanisering inom jordbruket kännetecknas framförallt av det hydrauliska systemets oemotståndliga segertåg. Under de senaste fyra åren torde 80—90 % av alla sålda traktorer ha varit utrustade med någon form av "hydraulisk lyft" — en utveckling, som varit till mycket gagn i den mekaniska rationaliseringsprocess, som vårt jordbruk undergått. Man kunde rent av säga, att mekaniseringen av ett mycket stort antal mindre brukningsdelar överhuvud inte skulle ha kunnat genomföras om inte de lättmanövrerade och lätttransportabla traktorerna med hydrauliskt burna och reglerade redskap funnits att tillgå. Frågan har alltså nationalekonomisk betydelse av stor räckvidd, men den har också en jordbruksekonomisk och en jordbruksteknisk sida och vi skall här undersöka de för- och nackdelar, som utvecklingen fört med sig.

En given fördel med de burna hydrauliska redskapen är att de är så lättmanövrerade att traktorarbetet kan skötas av kvinnor och barn och inte bara av fullvuxna män. Vidare är de bekväma att transportera mellan olika fält och arbetsplatser, vilket sparar mycken arbetstid samtidigt som förutsättningen för bättre redskapsvård och ökad livslängd blir större därigenom att de lättare kan ställas in under tak efter avslutat arbete.

Upphängningen i 3-punktsystemet möjliggör bearbetning av vilket fält som helst oberoende av storlek och form. Det finnes därför inget hörn så otillgängligt, att det inte redskapet kan nå ut till det, vilket framför allt har betydelse vid ogräsbekämpning. Fullständigt utnyttjande av hydrauliskt burna redskap ställer sig för lantbrukaren billigare ifråga om anskaffningskostnader än om bogserade redskap genomgående skulle användas.

Man hör ofta yttras, att t. ex.

plöjning med buren plog är svårare att utföra än med bogserad. I verkligheten är det så, att okunnetheten om plöjningens grundbegrepp lättare kommer fram med ett buret redskap, medan man med en bogserad plog kan slarva med inställning och koppling på ett helt annat sätt. Den bogserade plogen blir därför också miss-handlad och ofta sönderkörd på ett sätt, som inte förekommer med den burna. Skall man emellertid få samma goda plöjning med båda plogtyperna fordras det också samma kunskap och skicklighet hos föraren i båda fallen. Det anmärkes också att de burna redskapen inte passar till annat traktormärke eller annan traktorstorlek och därför i händelse av traktorbyte måste följa med traktorn. I själva verket är detta inte en nackdel utan tvärtom en fördel ur flera synpunkter. Så t. ex. förekommer det ofta att lantbrukare, som byter traktorer, byter till en större och kraftigare typ. Ett redskap t. ex. en plog, som är avpassad till den tidigare mindre traktorn och därvid visade tillfredsställande hållbarhet, blir med

den större traktorn oftast sönderkörd på ganska kort tid. Ett sådant traktorbyte medför därför som regel ett plogbyte något år senare med sämre möjligheter för lantbrukare att förhandla, då den sönderkörd plogen skall lämnas i utbyte mot en ny. Burna redskap har därför alltid högre andrahandsvärde, eftersom de är i bättre kondition.

Allting talar därför för burna, hydrauliskt reglerade redskap, och utvecklingen kommer sannolikt att fortsätta mot en alltmer ökad användning av det fullständiga hydrauliska systemet i jordbrukets tjänst. För en sådan utveckling är det viktigt, att lantbrukaren från första början erhåller all den undervisning och instruktion, som kan givas om redskapens inställning och skötsel. Denna detalj skall skötas av försäljarens serviceverkstäder. Men det är också viktigt, att lantbrukaren får en mer utvidgad kunskap om t. ex. jordens plöjning och övriga bearbetning, en utbildning som maskinkonstlenten inom respektive län lägger ner mycket för-tjänstfullt arbete på.

Timmeraxen — ett exempel på det burna redskapets överlägsenhet. Tack vare det hydrauliska systemet kan en del av lastens tyngd överflyttas på traktorn, som därigenom får bättre fäste i väglaget.

KRING FERGUSONTÄVLINGEN 1951

Den ärligen återkommande stora lantbruksutställningen vid Tornby utanför Linköping brukar bjuda på vackert väder, och den regeln frångicks inte heller i år. Solen strålade alla tre dagarna ned från en klarblå hösthimmel, och inte mindre än 60.000 feststämda besökare räknades in genom grindarna. Utställningen gick i hög grad i det mekaniserade jordbrukets tecken, och utställningsområdet upptogs till allra största delen av jordbruksmaskiner och -redskap, från de största till de minsta. Festtalarna — direktör

Moberg och statsrådet Sträng — uppehöll sig också i sina anföranden mycket utförligt vid de till jordbruksmekaniseringen hörande problemen.

Till Tornby-utställningen hade också finalen i årets Fergusontävling förlagts, vilket visade sig vara mycket lämpligt. De många och mycket intresserade åskådarna fick nu se en strålände uppvisning av hur eliten av vår lantbrukarungdom handskas med de moderna jordbruksredskapen.

Ferguson-tävlingen hade lagts upp efter helt andra riktlinjer än

vid lantbruksutställningar vanligen förekommande tävlingar. Ferguson-tävlingen var en "rikstävling" med sex olika grenar av praktiskt traktorsarbete och ett teoretiskt kunskapsprov. Den var den första i sitt slag i Sverige och förmodligen en nyhet för hela Europa. Även genom sin omfattning torde den vara något ganska enastående. Den samlade inte mindre än 400 deltagare från hela Sverige, vilka distriktsvis över hela landet vid utslagningsstävlingen fick dokumentera sin värdighet att representera vid den slutliga finaltävlingen i Tornby. Det är givet, att denna apparat krävt ett oerhört förarbete med utarbetande av tävlingsbestämmelser och -regler, och det slutliga genomförandet av denna jättetävling fordrade en minutiöst uppbyggd organisation av betydande omfattning. Ingen ting fick klicka om allt skulle gå i lös. Av Ferguson-försäljarna ute i distrikten, som stod för de lokala tävlingarna, fordrades mycket arbete och omtanke; de skötte också sina uppdrag med entusiasm och skicklighet, och dem tillkommer en anseelig del av äran av att Ferguson-tävlingen blev den succés som den blev.

I strålände sol avhölls årets lantbruksutställning vid Tornby. Här en bild från Fergusons avdelning.

Ett populärt inslag på utställningen — gratisfotografier hos Ferguson.

Man kan givetvis fråga sig, vad en tävling av detta slag och av denna omfattning kan ge av praktiskt och teoretiskt värde. Man får då bl. a. se den som ett medel i Ferguson-representanternas strävanden att stimulera intresset för större yrkesskicklighet och att öka Ferguson-ägarnas och -förarnas kunskap i att rätt utnyttja traktorn med tillhörande maskiner och redskap. Till den ändan utformades tävlingsgrenarna så intressant och verklighetsroget som möjligt. Ur undervisnings-synpunkt var det av stort värde, att tävlingarna följdes av saklig kritik och diskussioner mellan de tävlande. Detta utbyte av erfarenheter var säkerligen inte det minst värdefulla inslaget i tävlingen. Därtill kan fogas, att bland åskådarna som följde den spännande tävlingen med intensivt intresse, säkerligen var en hel del som

L. Cassler, AB Farming, visar de engelska gästerna, M. P. Dellingspole, A. B. Lees och R. M. Chambers tillrätta på tävlingsfältet.

De utländska gästerna i samlad trupp vid Ferguson-tävlingen. Fr. v.: A. B. Lees, M. P. Dellingspole, J. Hocken, J. Conlon, A. Whiteley, England, M. Westphal, Danmark, T. Knox, England.

fann detaljer att lägga på minnet för framtiden.

Utom vad som här i korthet sagts om värdet av en tävling av detta slag kan man och bör man skärskåda den under en vidare rent ekonomisk aspekt. Vi får inte glömma att under de sex år, som förflutit sedan fredsslutet har vårt lands jordbruk genomgått en period av så stora förändringar och snabbt framåtskridande, att den utan tvekan saknar motsvarighet i äldre tider. Alla områden inom näringen har mer eller mindre berörts av utvecklingen, och i främsta rummet härvidlag kommer mekaniseringen. Det är oerhörda summor, som på senare år investerats i jordbrukets maskiner och redskap, och tyvärr måste man nog konstatera, att mekaniseringen gått fortare än utbildningen av maskinkunnigt folk. Det är uppenbart, att tillräckliga kunskaper för skötseln och vården av den stora, dyrbara maskinparken är nödvändiga och av största ekonomiska betydelse, dels direkt genom lägre underhållskostnader och längre livslängd, dels indirekt genom mindre risker för driftsstopp under arbetsbräda perioder, då stora värden kan gå förlorade. Här måste alla berörda parter känna sitt ansvar — det gäller då främst firmorna, vilka måste sälja under ansvar för god utbildning och service, men även det allmänna, staten, genom att bevilja tillräckliga anslag för undervisning. Skulle årets Ferguson-tävling på

sitt sätt ha bidragit till att stimulera intresset på denna punkt, har ett av arrangörernas främsta syftemål uppnåtts.

Ferguson-tävlingens final

blev en oerhört spännande uppgörelse mellan de främsta bland de tolv distriktsvinnarna. Men det blev också en mycket krävande tävling, som gav goda utslag på de tävlandes skicklighet, ut hållighet och nervkondition. Orsakerna till de ibland stora variationerna i grenresultaten kunde givetvis vara flera: bristande tid till träning, avsaknad av vissa redskap eller kanske uppfattningen, att träning med direkt sikte på tävlingen inte var nödvändig. Självfallet visade det sig att här som vid alla andra tävlingar den regeln gällde, att träning ger förbättrade prestationer. Som ett allmänt omdöme kan man dock säga, att kvaliteten på tävlingsprestationerna var god även om mängden med träning skulle ha kunnat göra ännu bättre ifrån sig. I ett och annat fall var det även tydligt, att nerverna och brist på tävlingsvana försämrade resultaten. Segraren och den närmaste mannen, mellan vilka skillnaden i slutpoäng var härfin, hade båda underkastat sig målmedveten och allsidig träning under längre tid, vilket säkerligen kom dem till godo i den jämna och hårda Ferguson-tävlingen vid Tornby.

Prisutdelningen förrättades på utställningens festplats av jordbruksminister Sträng. Segrare blev Stig Svenson från Timmele, som sålunda hemförde första pris — en Ferguson-traktor komplett med plog — på en poängsumma av 425,0. Andre man blev John Persson från Njutånger, som hade 424,0 poäng, alltså bara en poäng mindre än segrare, och som för sin prestation får en gratisresa till England. Tredje man blev S. T. Lindström, från Pängsjöby med 412,5 poäng och resa till Danmark som pris. Övriga deltagare i finaltävlingen var Bror Ahlgren, Arboga, Kurt Johansson, Lindome, K. A. Sjöstedt, Habo-Ljung, B. H. Anund, Tobo, Sigfrid Karlsson, Björköby, Börje Larsson, Tomelilla, Folke Grönvalls, Avesta, Erik Thorén, Lau, och Ernst Engström, Kungäsa. I den separata damtävlingen segrade Ulla Hellqvist från Helleveds gård, N. Sandsjö, vilken t. ex. i plöjningen så framgångsrikt konkurrerade med sina manliga medtävlare, att hon i denna gren skulle placerat sig som nummer sju i deras protokoll.

Så för då finalisterna i 1951 års Ferguson-tävling efter med gott humör genomkämpade duster var och en till sitt, efterlämnande hos alla, som under tävlingen haft med dem att göra ett bestående intryck av att de här mött en elittrupp av jordbruksarbetare, som vår modernisering kan vara stolt över.

TRIPP *bland* TRAKTORER

Et av momenten i körningen

Prästagarinnan i damklassen — Ulla Hellqvist — plöjde som en hel karl.

Andre prästägaren i tävlingen — John Persson — i plöjningen.

Mullskopskörningen betraktades av deltagarna som en av de "kinkigaste" detaljerna i tävlingen.

PÅ FERGUSONTÄVLINGEN

... med transportbox.

Backning med vagn i sicksack mellan stolpar i rät linje.

"Den tränga lastbryggan" — ett av momenten i vagnskörningen.

Förstepristagaren Stig Svenson lagerkransas av den nordiskt granna Anmarie Karlsson och gratuleras av Mr. A. Whiteley, exportdirektör vid Harry Ferguson Ltd, England.

Hjulmonteringen — ett prov på det praktiska handlaget.

Mr. A. B. Lees.

ENGELSK SYN PÅ TÄVLINGEN

Till Tornby-utställningen och enkannerligen Ferguson-tävlingen hade även många engelska gäster infunnit sig, vilka närmare presenteras i vårt bildsvap från evenemanget. Alla var som fackmän på jordbruksmekaniseringens område mycket intresserade åskådare och förklarade sig vara inte så litet imponerade av att ett så litet land som Sverige kunde anordna och genomföra en tävling av denna art och omfattning. Bland gästerna var även den kände författaren i jordbrukskulturella ämnen A. B. Lees, vilken ägnat sitt liv åt studiet av jordbrukets mekanisering. Det var givetvis av stort intresse att höra vad denne fackman hade fått för intryck av tävlingen och han ställde sig beredvilligt till vårt förfogande.

— Efter vad jag sett av finaltävlingen i Tornby, började mr Lees, skulle jag vilja säga, att den överträffar allt vad jag i den vägen sett i England eller något annat land jag besökt. Enligt min åsikt har ingen annan tävling äg-

nat en så värdefull uppmärksamhet just åt att få fram effektiviteten i behandlingen av traktorn, såväl vad det gäller den rena manövreringen som bränsleåtgången, och inte heller har någon annan tävling av detta slag tidigare inkluderat ett teoretiskt kunskapsprov.

— Har Ni i England anordnat tävlingar av samma typ?

— Nej. I England får i huvudsak tävlingarna formen av rena plöjningstävlingar och dessa bedömes efter arbetsresultatets kvalitet en bestämd dag och man tar inte hänsyn till sådana saker som grödan, bränslekonsumtionen, ja, i en del fall inte heller till arbetstiden. Vi har emellertid haft tävlingar i felsökning, där de tävlande haft till uppgift att rätta till arrangerade fel. Young Farmers Club (motsvarigheten till det svenska JUF) har även anordnat tävlingar i vagnskörning med traktor. Den svenska tävlingen, som kulminerade med finalen vid Tornby, omfattade alla dessa punkter, och som den lags upp

med försökstävlingar över hela landet, torde den i hög grad bidra till att höja standarden ifråga om manövrering av en traktor hos alla traktorförare i stället för hos ett ringa fåtal.

— Gav tävlingen här vid Tornby Er några möjligheter att göra en direkt jämförelse mellan standarden på engelska och svenska traktorförare?

— Det är verkligen mycket svårt att göra en sådan standardjämförelse mellan två länder även om man bara håller sig till tävlingsresultat, men jag skulle tro, att om man undantar plöjningstävlingen, då vi ju endast använder 10-tumsplogar, skulle de flesta av deltagarna i den här tävlingen hävda sig mycket bra i England. Kanhända kommer den tid, då Ferguson-tävlingen vid Tornby 1951 betraktas som en förebild för internationella tävlingar i traktorkörning, vilka jag tror bli mycket nyttigare, när det gäller att höja den allmänna effektiviteten än de vanliga internationella plöjningstävlingarna.

Några av de utländska gästerna med värd vid Ferguson-tävlingen i Tornby: Fr. v. försäljningschefen Max Westphal, Danmark, L. Cassler, AB Farming, kandidat T. Elle, Norge, Ferguson-bolagets exportdirektör, Mr. A. Whiteley, England, direktör Chris Eick, Norge, Ferguson-representanten för Skandinavien Mr. L. Higgins, England, ingenjör J. Korpivaara, Finland och inspektörerna Andersen och Winter, Danmark.

Får vi presentera:

Stig Svenson med fadern Helge, belåtna ägare av en ny Ferguson.

Nilsagårdens manbyggnad med flygel.

Förste pristagaren

STIG SVENSON

är inte mer än 20 år gammal, syd-ländskt mörk men samtidigt det personifierade lugnet. Sina prestationer under tävlingen utförde han med koncentration och en omdömesförmåga inför uppgifterna som inte lämnade plats för någon tveksamhet. Till finalen kvalificerade han sig som distriktsmästare i Västra Småland-Halland-Södra Västergötland.

Stig Svenson är hemmahörande i Timmele utanför Ulricehamn, där han arbetar på faderns egendom Nilsagård på 50 tunnland åker och c:a 100 tunnland skog. Nilsagård är en gammal fin släktgård och Stig med sina tre bröder representerar 4:de generationen. Alla är hängivna jordbrukare, men Stig intresserar sig även för många andra saker, kanske dock mest för mekaniska ting och då främst för motorer, om vilka han med hänsyn till sin ålder sitter inne med ett ansenligt vetande. Det är därför inte så underligt att han i jordbruket är en livlig entusiast för mekanisering, i likhet med fadern Helge och den övriga familjen. Över den Ferguson-traktor, som han hemförde som pris i tävlingen, är han givetvis själaglad, och glädjen delar han med den 16-årige brodern Göran, som är en lika entusiastisk traktorförare som Stig. Nu finns det två Ferguson-traktorer på gården

att sköta om, så nu behöver bröderna inte springa i vägen för varandra.

Stig Svenson — medlem av JUF och SLU — gillade skarpt Ferguson-tävlingen och han ansåg att den största behållningen för hans del var att han fått sin körning bedömd och kritiserad — om man nu bortsåg från den traktor han vunnit.

Andra pristagaren

JOHN PERSSON

är 26 år gammal och typen för en svensk viking, som man gärna vill tänka sig honom — rågblond och blåögd, lång och senig. Som tävlingsmäniska var han förste pristagarens jämlike, och mot slutet av tävlingen fick han arbeta under trycket av att vara allmänt tippad som segrare, vilket inte tycktes nämnvärt bekomma honom. Att förlora så knappt som med en futtig poäng, tog han med det största lugn. I en tävling skall ju den vinna som är bäst om också för stunden, det är ju det som siffrorna är till för att avgöra. Till finalen i Ferguson-tävlingen kvalificerade sig John Persson genom segern i Södra Norrlands distrikt.

John arbetar på sin faders gård, Bäckmora i Enångers socken. Gården är på 26 tunnland åker och c:a 300 tunnland skog. Man märker på proportionerna att man be-

finner sig uppe i Hälsinglands skogsdistrikt. John är en erfaren traktorförare och att han bland traktorer föredrar Ferguson, säger han bero på att den utom andra förnämliga egenskaper går bra fram i de ofta sankta markerna och är lätt att manövrera på små ägor och i tränga passager.

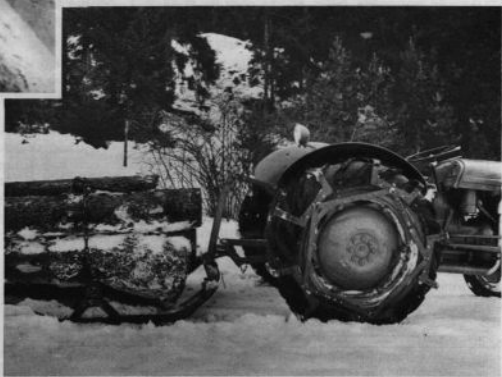
John Persson — medlem av SLU och RLF — är glad över sitt andra pris, en studieresa till England. Den kommer att förläggas till en tidpunkt, då det finns mycket där för en jordbrukare att se och begrunda — bl. a. en stor lantbruksutställning. Att John Persson kommer att ägna traktorer en särskild uppmärksamhet är tydligt, när man talar med honom, ty han anser att lämpliga traktorer har mycket att utträta uppe i Norrland.

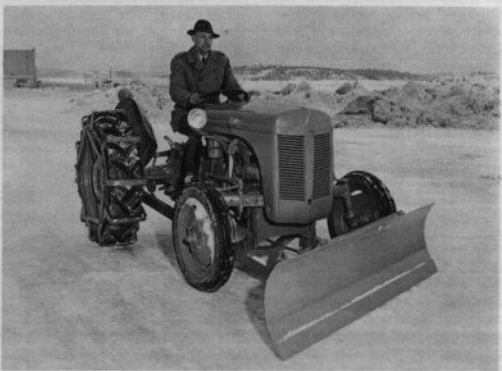
John Persson med föräldrar.

FÖR FERGUSON OCH VINTERSÄSONGEN

Vinschaggregatet löser många av drifningsproblemen i skogen.

Timmerkälke för Fergusons hydrauliska system, genom vilket en del av lastens vikt kan överflyttas till traktorn.

Diagonalsnöplögen (original Ferguson) är ställbar i flera vinklar, varigenom snön kan läggas av åt båda sidor. Även en specialkonstruerad spetsnöplög finns för Ferguson.

Tack vare den lättmanövrerbara Ferguson-traktorn kan kvinnlig och ungdomlig arbetskraft utnyttjas vid jordbruksarbeten som tidigare bara kunde utföras av vuxna män.

JORDBRUKETS TRAKTORISERING...

forts. från sid. 2.

75.000 + flera tusen dragbilar) säger oss — även om flera av de större jordbruken har mer än en traktor — att ett stort antal traktorer måste finnas vid ännu mindre brukningsdelar än de med 20 hektar åker.

Lönar sig då traktoriseringen?

Det är ingen tvekan om, att traktoriseringen och den därmed förenade mekaniseringen i övrigt under senare år i många fall ägt rum under tvångsmässiga förhållanden så tillvida att man icke haft något val. Maskiner har nästan skaffats för att ersätta den alltmer krympande arbetskraftsreserven i jordbruket. Det ligger under dessa förhållanden nära till hands, att man bl.a. frågar sig, om mekaniseringen varit ekonomiskt riktig. Den frågan kan naturligt nog i de enskilda fallen endast besvaras efter särskilda undersökningar.

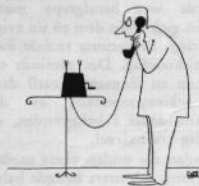
I fråga om mekaniseringens ekonomiska resultat för jordbruket betraktat som en enhet har författaren i annat sammanhang gjort beräkningar, vilka utan tvekan visar en betydande vinst för mekaniseringen. Resultaten har

tagits fram genom att beräkna vad jordbruksproduktionen i dag skulle ha kostat, om både arbetskraftsförbrukning och maskinavvändning vore av samma omfattning som före kriget. Resultatet blir en mekaniseringsvinst av sammanlagt i runt tal 250 milj. kr. pr år. Detta betyder att om jordbruksproduktionen nu bedrivs på samma sätt som före kriget — d. v. s. med få maskiner och större arbetskraftsvolymer — skulle jordbruksproduktionen inom landet nu kosta c:a 250 milj. kr. mera pr år än vad som är fallet. Vi skall här inte gå närmare i detalj utan nöjer oss med att konstatera den angivna totalsumman.

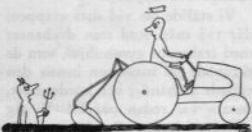
Dessa gynnsamma resultat för mekaniseringen har påverkats av prisutvecklingen på de olika produktionsmedlen. Sedan förkrigsåren har som bekant den mänskliga arbetskraften fördyrats i långt högre grad än andra produktionsmedel. Timlönerna i jordbruket — den arbetande bonden måste naturligtvis värdera sin egen arbetstid med hänsyn till utvecklingen på lönemarknaden — har sedan 1938—1939 mer än tredubblats, medan priserna på jordbrukstraktorer i allmänhet allt-

jämt endast med 50—75 % översliger förkrigspriserna. Denna förändring i prisrelationerna har gynnat varje åtgärd, som gått ut på att minska behovet av mänsklig arbetskraft.

Traktoriseringen har ibland framställts såsom en ogynnsam utveckling på grund av vad här förut anförts beträffande dess inverkan på storleken av jordbrukets saluproduktion. Det är sant, att det nuvarande överskottet av mjölkprodukter inte innebär någon åtråvärd situation för jordbruket. Men dessbättre rör det sig inte om ett "totalöverskott" av jordbruksprodukter utan om en bristande anpassning, som jordbrukarna nu gör stora ansträngningar att rätta till. Självklart är, att i den mån en övergång till traktordrift är ekonomisk, kan denna utveckling inte hållas tillbaka på grund av att detta ökar produktionen — i varje fall kan inte den enskilde jordbrukaren göra ekonomiska uppoffringar i den riktningen. Det blir i stället jordbruksorganisationernas och statens sak att söka leda produktionen mot en gynnsammare balans — t. ex. genom prisreglerande åtgärder. Man får i alla dylika sammanhang göra klart för sig, att produktionsregleringar svårigen kan genomföras, om detta skall ske på sådant sätt, att de ekonomiskt sett gynnsammaste produktionsmetoderna skall hållas tillbaka.

— Visst är den där traktorn jag köpte bra på många sätt, men nog trodde jag att den kunde diska också.

— Ar det nödvändigt att plöja så djupt?

»Det vackraste jag sett»

kallade veckotidningen Tjugofemman en enkät, ur vilken vi tillät oss återgiva följande uttalande av författarinnan Monika Brilioth:

Det var på Fergusons traktorfabrik i Coventry. Vi kom just efter middagsrasten och hörde hur dånet långsamt vaknade ur smedjan, som skulle förse de löpande banden med sina färdiga härdade delar. Dånet vaknade som stormen vaknar i havets bränningar. En produktiv storm av hjul och hammare och remmar.

Särskilt om man är lantbo får man bevitna skapelsen i så många vackra, rytmiska former i knoppningstakt i savtid. Här var också en skapelse. Mitt framför våra ögon föddes någonting fort och effektivt i tidens andfädda takt men ändå med mystik. Det perfekta mystik. Det var fulländningens och robotars skönhet jag upplevde.

Över arbetarnas huvuden kom de olika delarna till maskinen vandrande. De sträckte sig efter dem i måttfullt värdig takt och utförde sina handgrepp innan bandet gick ifrån dem på sin eviga vandring. Perpetuum mobile med människoinslag. Det påminde till slut om en långsam, rituell dans till ackompanjering av det obrutna dånet i bakgrunden, en öndlig trumvirvel.

Undan för undan växte maskinen fram, och snart hängde halva traktorer på bandet, som lika säkert, gravitetiskt och mödofritt gick vidare. Omänskligt, oansträngt och upphöjt.

Vi stälde oss vid sista etappen, där två män stod som drabanter med traktorns gummihjul, som de skruvade på maskinen innan den rullade av bandet och kördes bort. Bensin var redan påfylld. Vi såg på våra klockor. Precis varannan minut en ny traktor!

L. Cassler, AB Farming, hälsar utländska gäster och pressen välkomna till höstens Ferguson-utställning vid Sveavägen i Stockholm.

Vid Fergusons nya dieseldrivna traktor på S:t Eriksmässan: Försäljningschefen Max Westphal, Danmark, Fergusons skandinaviske representant Mr. L. Higgins, England, B. Jonsson, AB Farming, och redaktören för Svensk Motor Tidning, David Jonason (Mr. Jones).

Där stod jag stum med mitt koketta bakåsträvande mitt i teknikens tempel med dess maskiners orgeldån i bakgrunden och fick erkänna att fulländning är skönhet, att det är ett märkvärdigt århundrade man hamnat i och att tekniken har romantik. Inför mina ögon hade jag ju sett en magisk cirkel fulländas. Det är inget skönhetsfel att den sedan också är nyttig.

På S:t Eriksmässan demonstrerades en intressant nyhet - ett specialkonstruerat kompressoraggregat för anslutning till Ferguson-traktorns kraftuttag.